

Skulesamanslåing; eit steg i feil retning!

Rådmannen sitt forslag til å spara i Osterøy kommune er å flytte 5.-7. trinn frå Haus og Fotlandsvåg til Lonevåg skule. Einaste argumentet rådmannen kjem med som grunngeving for dette er at Osterøy kommune må spara inn 54 millionar i neste års budsjett. Ved ein slik endring vil ein ifølgje rådmannen spare 3,5 mill. årleg. Det ser vi ikkje på som eit godt argument då konsekvensane for ein slik samanslåing er store. Det er eit omgrep som går igjen i rådmannen sitt forslag til budsjett, og det er at ein må spara. Men kva skal denne sparinga kosta? Skal den kosta trivselen til elevane? Skal den kosta opplæringa til elevane? Skal den kosta den fysiske og psykiske helsa til elevane? Dette seier rådmannen ingenting om.

Det er viktig at dette blir eit gjennomtenkt val av rådmannen og politikarane før ein gjennomfører slike store strukturelle omgjerigar. Viss ein først vedtar flytting av mellomtrinnet frå Haus og Fotlandsvåg, vil det å reversera eit slikt vedtak få økonomiske konsekvensar og psykologiske/fysiske konsekvensar for elevane. Det er difor viktig å sjå på alle konsekvensane ved ei slik omgjerig, og det er viktig å sjå på alternative løysingar. Det er og viktig å stille spørsmålet «kor ser ein kommunen om 5 år». Vil kommunen vere attraktiv å bu i? Vil bygdene vere levande? Vil kommunen få fleire innbyggjarar? Vil ein i realiteten spara på dette?

Kva er det beste for elevane?

Det er noko som heiter at «det er lettare å bygge opp ungar, enn å reparere vaksne». Lærarar opplever åtferdsproblematikk kvar dag. Åtferdsproblematikken kan vere eit hinder i undervisninga, og det kan vere eit hinder for eleven sjølv og for medelevane si læring. Er det då riktig å slå saman skulane slik at klassane blir større og moglegvis åtferdsproblematikken og? Er det til det beste for barna? Forsking som er gjort ved skulesamanslåing/nedlegging visar at når det sosiale miljøet vert større, er det meir sannsyn for mobbing på den nye skulen. Vil vi som kommune det?

Forsking visar at føresette har ei viktig rolle i førebygginga mot mobbing. Når føresette kjenner andre føresette vil det vere mindre risiko for mobbing. Ved ein sentralisert skule vil moglegheitene for at dei føresette kjenne kvarandre bli vesentleg mindre.

Rådmannen er inne på at 5.-7. trinn vil få eit større og meir stimulerande læringsmiljø ved ein evt. samanslåing. I følgje forskning stemmar ikkje dette. Dei viktigaste faktoren for eit godt læringsmiljø er klasseleiing, relasjon elev-elev, relasjon lærar- elev og skule- heim samarbeid.

Utviklingsarbeid er òg ein viktig faktor. Forsking seier at utviklingsarbeid på mindre skular er ofte vanskelegare enn på større skular. Så skulesamanslåing vil gå ut over dei aller minste elevane og.

Grunnlova § 104.

«Born har krav på respekt for menneskeverdet sitt. Dei har rett til å bli høyrde i spørsmål som gjeld dei sjølve, og det skal leggjast vekt på meininga deira i samsvar med alderen og utviklingssteget.

Ved handlingar og i avgjerder som vedkjem born, skal kva som er best for barnet, vere eit grunnleggjande omsyn.

Born har rett til vern om den personlege integriteten sin. Dei statlege styresmaktene skal leggje til rette for utviklinga til barnet og mellom anna sjå til at det får den økonomiske, sosiale og helsemessige tryggleiken som det treng, helst i sin eigen familie.»

<https://lovdata.no/dokument/NL/lov/1814-05-17-nn>

I kortversjonen av barnekonvensjonen står det:

«Handlinger som angår barn som foretas av myndigheter og organisasjoner skal først og fremst ta hensyn til barnets beste.»

«Barnet har rett til å si sin mening i alt som vedrører det og barnets meninger skal tillegges vekt.»

«Barnet har rett til hvile, fritid og lek, og til å delta i kunst og kulturliv.»

Barnet sitt beste er viktigare enn økonomiske omsyn og i ei slik sak bør konsekvensane for barna, både i skulen og på fritida, vega tungt.

Lang skuleskyss påverkar trivsel og helse

Rådmannen skriv og at det er «nokre få» elevar som får lengre reiseveg. Dette stemmer ikkje.

- Frå Bruvik/Hakanes sentrum til Lonevåg skule er det 27/37km
- Frå Haus skule og Lonevåg skule er det 16 km.
- Frå Fotlandsvåg skule til Lonevåg skule er det 11 km.
- Frå Tysse/Kleivland til Lonevåg skule er det 22/27 km.

Det vil sei at dei fleste elevane frå Haus og Fotlandsvåg skule vil få lengre skuleveg, ikkje berre «nokre få» slik rådmannen skriv.

Ein skulesamanslåing vil medføre at færre elevar deltar i aktiviteter etter skuletid for dei brukar allereie mykje tid på å reise fram og tilbake til skulen. Det kan på sikt føre til dårlegare helse hjå

elevane som ryggproblem, overvekt, hofteproblem osv. Fysisk aktivitet påvirker og den psykiske helse. Nordlandsforskning sitt arbeid viser at skulenedlegging nesten alltid fører til lengre skyss for elevane som blir ramma, og lang skyleskyss er ein belastning, særleg for dei yngre elevane. Elevane på mellomtrinnet er mellom 9-12 år og er rekna som dei yngre elevane. Er det blitt sett på kva konsekvensar ein lengre skuleveg vil ha å sei for elevane sin trivsel og helse? Vil ein sentralisering av skulen føre til ein sentralisering av aktivitetstilbod?

Overgang barnehage- skule

Overgang barnehage- skule er allereie veldig god i Haus og Fotlandvåg, då skulen har kun ein barnehage å forholde seg til. Førskulegruppa i barnehage er på besøk fleire gongar i løpet av siste året i barnehagen, dei er på tur med første klasse og dei får treffe fadrane sine før skulestart.

Fagfornyinga

I den nye læreplanen LK20 som er tatt i bruk frå hausten 2020, er djupnelæring eit av dei grunnleggjande omgrepa. Dette er noko dei lokale skulane har større føresetnad for, og er lettare å gjennomføre, enn ved ein sentralisert skule. Ein står friare til å forske/ gjere studie i nærområdet, fjæra/ skog/ mark osv. og for elevane har det stor verdi fordi dette går føre seg i nærområdet der dei bur. Sannsynet for at ein større eining vil ty til at læreboka blir retningsgivande er stor, og at omgrepet djupnelæring får mindre verdi, stikk i strid med LK20.

Eit anna vesentleg punkt i LK20 er samarbeidet lokalsamfunnet og skule. Ein vil tru at dei ulike bygdene har noko felles, men mange ulikheiter. Og det er snakk om at elevane skal lære om bygda si, både kulturelt og historisk. Her har dei lokale skulane eit stort fortinn, og denne kunnskapen vil falle vekk ved skulesamanslåinga.

Privatskule vs. Lonevåg skule

Haus FAU har gjennomført ei undersøking blant foreldra på skulen om dei vil velje privatskule framfør offentleg skule om det skulle bli flytting til Lonevåg. Skissa under viser at rundt 72% sei dei vil velje privat skule. Ein kan difor ikkje sjå vekk frå at det vil kome ein ny privatskule i Haus.

Ein tilsvarende undersøking i Fotlandsvåg ville nok gitt liknande resultat, då privatskulen på Hosanger ligg nærare elevane sitt eige nærmiljø enn kva Lonevåg skule gjer.

Lærarnormen

På udir.no kan ein sjå på korleis skulane ligg an i forhold til lærarnormen. Lærarnormen seier kor store grupper ein maks skal ha per lærar på småtrinnet, mellomtrinnet og ungdomstrinnet. Dei offisielle tala på dette i 2019-2020 er eit «overforbruk» på 16,3 årsverk i kommunen på dei offentlege skulane. Sjå tabellen under:

Skule	1-4 (maks gruppestørrelse: 15)	5-10 (maks gruppestørrelse: 20)
Valestrand	2,5 årsverk meir enn minstekravet. Gruppestørrelse: 10,9	1,6 årsverk meir enn minstekravet. Gruppestørrelse 14,9
Haus	1,0 årsverk meir enn minstekravet. Gruppestørrelse 12,1	1,3 årsverk meir enn minstekravet. Gruppestørrelse 13,8
Lonevåg	1,5 årsverk meir enn minstekravet. Gruppestørrelse 12,4	1,5 årsverk meir enn minstekravet. Gruppestørrelse 15,2
Fotlandsvåg	1,1 årsverk meir enn minstekravet. Gruppestørrelse 9,5	1,3 årsverk meir enn minstekravet. Gruppestørrelse 10,3
Osterøy ungdomsskule		4,6 årsverk meir enn minstekravet. Gruppestørrelse 15,5

Oversikten viser at Osterøy kommune har eit overforbruk på 16,3 årsverk i forhold til det lærarnormen seier vi treng. Gjennomsnittlig kostar ein lærar kommunen rundt 750 000 kr avhengig av utdanning og ansiennitet. Det utgjør totalt 12.225.000 kr, altså langt meir enn dei 3,5 mill. rådmannen meiner ein kan spare på å leggje ned delar av Haus og Fotlandsvåg skule. Eit kutt i om lag 5 lærarårsverk vil dekke innsparinga på 3,5 millionar, utan at elevar frå Haus og Fotlandsvåg må bytta skule til Lonevåg. Det er per dags dato 5 offentlege skular i kommunen, så viss ein kuttar eitt årsverk per skule har ein spart inn over 3,5 mill.

På Skoleporten kan ein hente ut tal på kor mange elevar det er ved kvar skule, kor mange lærarar det er ved kvar skule, og kor mange av dei som har kontaktlærarfunksjon. Desse tala er offentlege og ein kan sjå at i 2019-2020 var det totalt 825 elevar i offentleg skule på Osterøy. Det var tilsett 103 lærarar og ut av dei hadde 65 stykk kontaktlærarfunksjon. Viss ein delar 825 elevar på 103 lærarar gir det oss eit tal på ca. 8 elevar per lærar i kommunen. Og viss ein delar 825 elevar på lærarar med kontaktlærarfunksjon blir talet 12,7 elevar per kontaktlærar. Viss ein ser desse tala opp mot tala i

lærarnormen ligg vi som kommune godt innanfor når ein kjem til lærartetttheit. Så det å kutta i lærarårsverk bør vurderast på det sterkaste.

Til ettertanke

Ein kan drive med brannsløkking, men ein kan òg stoppe opp å tenkje gjennom kvifor det stadig begynner å brenne. Vi har peikt på mange konsekvensar ved ein skulesamanslåing og sett på andre løysingar ved å sjå skulane opp mot lærarnormen. Så til slutt ønskjer vi å spørje om korleis kommunen ser at bygdene skal vere levande, at kommunen skal ha eit godt omdømme, vere god å bu i og korleis innbyggjarane skal vise engasjement viss ein vedtar skulesamanslåinga? Og igjen ber vi dykk tenkje etter kor de vil at kommunen skal vere om 5 år. Viss ein skulesamanslåing blir vedtatt vil ikkje Osterøy ha eit godt omdømme, det vil ikkje vere ein god stad å bu, bygdene vil døye ut og det vil ikkje vere tilflyttarar til kommunen. ***Ein skulesamanslåing vil vere eit stort steg i feil retning!***

Mvh

FAU Haus skule v/ leiar Margrethe Torgersen Hundhammer

FAU Fotlandsvåg v/ Anders Troye

Styre i Fotlandsvåg Grendaråd v/ Szymon Pudelek

LivOGLyst i Fotlandsvåg Renathe Tangen

Styret i Haus Grendaråd v/ leiar Signe M. Nordås

Bruvik Grendaråd v/ leiar Sigmund Faugstad

Kjelder

Udir.no: <https://www.udir.no/tall-og-forskning/statistikk/statistikk-grunnskole/larernormkalkulator/larernorm-for-grunnskolen2/>

Skoleportalen.no: <https://skoleporten.udir.no/rapportvisning/grunnskole/fakta-om-opplaeringa/elevlar-lararar-skolar/haus-skule?fordeling=4&sammenstilling=1&kjonn=a&orgaggr=a&periode=2019-2020>

Faktorar til eit godt læringsmiljø: <https://www.udir.no/laring-og-trivsel/skolemiljo/psykososialt-miljo/hva-er-et-godt-laringsmiljo/>

Konsekvensar ved lang skuleveg: <https://forskning.no/barn-og-ungdom-skole-og-utdanning-kronikk/kronikk-lang-skoleskyss-pavirker-trivsel/1186522>

Føresette si rolla mot mobbing: <https://vfb.no/rad-og-tips/arkiv/hvordan-kan-foreldre-forebygge-mot-mobbing/>

Barnekonvensjonen: <https://www.reddbarna.no/vaart-arbeid/barns-rettigheter/barnekonvensjonen-i-kortversjon>

Grunnlova: <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/1814-05-17-nn>